

ESDRAS.

CAPUT I.

1. לְכָלוֹת. O'. τοῦ τελεσθῆναι. Alia exempl. τοῦ πληρωθῆναι.¹
4. הַנְּשָׂרָה. O'. ὁ καταλιπόμενος (potior scriptura καταλειπόμενος). Alia exempl. ὁ ὑπολειφθείς.²
- יִנְשְׂאוּהוּ. O'. καὶ λήψονται αὐτόν. Alia exempl. ἀντιλαμβάνεσθωσαν αὐτοῦ.³
- וַיִּבְרְכוּשׁוּ. O'. καὶ ἀποσκευῆ. Alia exempl. καὶ ἐν ὑπάρξει.⁴
- עַם-הַנְּדָבָה. O'. μετὰ τοῦ ἑκουσίου. Alia exempl. μετὰ δώρων.⁵
6. הִזְקִי בִידֵיהֶם. O'. ἐνίσχυσαν ἐν χερσὶν αὐτῶν. Alia exempl. ἀντελαμβάνοντο καὶ τῶν χειρῶν αὐτῶν.⁶
- וּבַמְגִנֹת. Et rebus pretiosis. O'. καὶ ἐν ξενίοις (alia exempl. δώροις⁷).
- לְבַד עַל-כָּל-הַתְּנִיב. O'. παρέξ τῶν ἑκουσίων. Alia exempl. πλὴν πάντων τῶν ἑκουσιασθέντων.⁸

11. הַכֹּל הֵלַךְ עִם שְׂבַצָר. O'. τὰ πάντα ἀναβαίνοντα μετὰ Σασαβασάρ ἀπὸ τῆς ἀποικίας. Alia exempl. τὰ πάντα ταῦτα ἀνήγαγε Σαβασάρης μετὰ τῆς ἀναβάσεως τῆς ἀποικίας.⁹

CAP. II.

6. בְּנֵי-פַחַת מוֹאָב. O'. υἱοὶ Φαὰθ (alia exempl. Φαὰθ ἡγουμένου¹) Μωάβ.
28. הָעַי. O'. καὶ Ἀϊά. Alia exempl. καὶ τῆς Γαί.²
31. עֵילָם אֲחֵר. O'. Ἴλαμάρ. Alia exempl. Αἰλάμ ἑτέρου.³
55. עֲבָדֵי שְׁלֹמֹה. O'. δούλων Σαλωμών. Alia exempl. Ἀβδησελμά.⁴
62. הַמְתִּיחִישִׁים. Qui nomina in tabulas genealogicas inscribenda dabant. O'. οἱ μεθωεσίμ. Alia exempl. οἱ γενεαλογοῦντες.⁵
- וַיִּגְּלוּ. Et quasi impuri remoti sunt. O'. καὶ ἡγχιστεύθησαν (alia exempl. ἐξώσθησαν⁶).

CAP. I. ¹ Sic Codd. 19, 93, 108. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. ⁵ Sic Codd. 19, 93, 108. ⁶ Sic Codd. 19, 93 (cum ἀντελάβοντο), 108 (cum altera lectione in marg.). ⁷ Idem. Cf. Gen. xxiv. 53 in Hebr. et LXX. ⁸ Idem. ⁹ Sic Comp. (om. ταῦτα, cum Σασαβασάρ), Codd. 19 (cum τὰ π. σκεύη ταῦτα), 93, 108.

CAP. II. ¹ Sic, ex duplici versione, Codd. 19, 93, 108, 121. Ad ἡγούμενος (ἡγούμενος) cf. Hex. ad Hag. i. 1. ² Sic Codd. 19 (cum τῆς γῆς Γαί), 93, 108 (om. τῆς). Cf. Hex. ad Jos. vii. 2. Jerem. xlix. 3. ³ Sic Comp. (cum Ἴλαμ), Codd. 19, 93, 108. ⁴ Sic Codd. II (cum Ἀβδησελ), 55 (cum Ἀβδησελ), 74, 106, alii. Cf. v. 58. ⁵ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. ⁶ Sic Comp., Ald., Codd. 19, 93, 108.

63. וְלִתְּמִים. O'. και τοῖς τελείοις (alia exempl. ταῖς τελειώσεσι⁷).
64. כְּאַחַד. O'. ὁμοῦ. Alia exempl. ὁμοθυμαδόν.⁸
65. וְלִהֵם. O'. και οὗτοι. Alia exempl. και αὐτοῖς.⁹
69. דְּרַכְמוֹנִים. Daricos. O'. μναῖ. Alia exempl. δραχμάς.¹⁰
- וְכִתְּנֹת פְּהֵנִים. O'. και κόθωνοι (alia exempl. χιτῶνας¹¹) τῶν ἱερέων. Alia exempl. και στολὰς ἱερατικός.¹²
70. וַיֵּשְׁבוּ. O'. και ἐκάθισαν (alia exempl. κατῴκησαν¹³).

CAP. III.

3. וַיַּעַל עָלָיו עֲלוֹת. O'. και ἀνέβη ἐπ' αὐτὸ ὀλοκαύτωσις. Alia exempl. και ἀνεβίβασαν (וַיַּעַלְו ק') ἐπ' αὐτῷ ὀλοκαυτώματα.¹
7. לְצַדְנִים וְלִצְרִים. O'. τοῖς Σιδωνίοις και τοῖς Τυρίοις. Alia exempl. τοῖς Σιδανείμ και τοῖς Σωρείμ.²
- כְּרִשְׁיוֹן. Pro facultate. O'. κατ' ἐπιχώρησιν. Alia exempl. διὰ γνώμης.³
8. לְנִצְחָה. Ut praeessent. O'. Vacat. Alia exempl. τοῦ ἐπινικᾶν; alia, τοῦ νικοποιεῖν.⁴
9. כְּאַחַד לְנִצְחָה. O'. Vacat. Alia exempl. ὁμοθυμαδόν τοῦ ἐπινικᾶν.⁵
10. הַבְּנִים. O'. τοῦ οἰκοδομησαι. Alia exempl. οἱ οἰκοδομοῦντες τοῦ οἰκοδομησαι.⁶
11. וַיַּעֲנוּ בְּהִלָּל וּבַהוֹדוֹת. O'. και ἀπεκρίθησαν ἐν

αἴνῳ και ἀνθομολογήσει. Alia exempl. και ἀνεκρούσαντο τοῦ αἰνεῖν και ἐξομολογεῖσθαι.⁷

11. הֲרִיעֵנִי. O'. ἐσήμαινε. Alia exempl. ἠλάλαξαν.⁸
12. בְּיַסְדּוֹ זֶה הַבַּיִת בְּעֵינֵיהֶם. O'. ἐν θεμελιώσει αὐτοῦ, και τοῦτον τὸν οἶκον ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν. Alia exempl. ἐν τῷ θεμελιούσθαι τοῦτον τὸν οἶκον κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν.⁹
- וְרַבִּים בְּתַרְוֵעָה.. לְהַרְיֹם קוֹל. O'. και ὁ ὄχλος ἐν σημασίᾳ.. τοῦ ὑψῶσαι φῶδὴν. Alia exempl. και πολλοὶ ἐν ἀλαλαγμῷ.. τοῦ ὑψοῦν τὴν φωνήν.¹⁰
13. מְרִיעִים. O'. ἐκραύγασε. Alia exempl. ἠλάλαξε.¹¹

CAP. IV.

2. הַמְּעַלָּה אֶתְנוּ פָּה. O'. τοῦ ἐνέγκαντος ἡμᾶς ὤδε. Alia exempl. τοῦ ἀναγαγόντος ἡμᾶς ἐνταῦθα.¹
5. יוֹעֲצִים. Suasores. O'. βουλευόμενοι. Alia exempl. συμβούλους.²
6. שְׂטָנָה. Libellum accusatorium. O'. ἐπιστολήν. Alia exempl. ἐπιστολήν και ἐναντίωσιν.³
7. וְכִתְּבַת הַנְּשִׂתָן כְּתוּב. Et scriptura epistolae scripta est. O'. ἔγραψεν ὁ φορολόγος γραφήν. Alia exempl. και ἔγραψεν ὁ φορολόγος τὴν γραφήν τῆς διατάξεως.⁴
9. דִּינֵיָא. O'. Δειναῖοι. Alia exempl. οἱ κριταί.⁵
- וְהָיוּ עַלְמֵיָא. Dehavitae, Elamitae. O'. Δαυ-

⁷ Sic Codd. 19, 93, 108. Cf. Hex. ad Lev. viii. 8. Nehem. vii. 65. ⁸ Idem. ⁹ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. ¹⁰ Sic Comp. (cum δραχμῶν), Ald. (idem), Codd. III, 19 (cum δραχμάς), 44, 52 (ut Comp.), alii (inter quos 243, ut Comp.). Cf. Hex. ad 1 Paral. xxix. 7. ¹¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, 44, 52, alii (inter quos 243). ¹² Sic Codd. 93, 108. Cf. Hex. ad Nehem. vii. 70. ¹³ Sic Codd. 19, 93, 108.

CAP. III. ¹ Sic Comp. (cum ἐπ' αὐτὸ ὀλοκαυτώσεις), Codd. 19, 93 (cum αὐτὸ pro ἐπ' αὐτῷ), 108. ² Sic Codd. II (cum Σηδαμεῖν et Σωρεῖν), 121 (cum Σωρείμ). ³ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. ⁴ Prior lectio est in Codd. 19, 93,

108 (om. τοῦ); posterior in Comp., Ald., Codd. 52, 64, aliis (inter quos 243). ⁵ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108 (om. τοῦ). ⁶ Sic Comp., Codd. 19 (om. οἱ), 93, 108 (ut 19). ⁷ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. ⁸ Idem. ⁹ Sic Codd. 19 (cum τὸν οἶκον τοῦτον), 93, 108 (om. τῷ). ¹⁰ Sic Comp. (cum τοῦ ὑψῶσαι φωνήν), Codd. 19, 93, 108. ¹¹ Sic Codd. 19 (cum ἠλάλαξε), 93, 108.

CAP. IV. ¹ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. ² Idem. ³ Sic, ex duplici lectione, Codd. 93, 108. Cf. Hex. ad Gen. xxvi. 21. ⁴ Sic Codd. 93, 108 (om. τὴν). Cf. ad Cap. v. 5. ⁵ Sic Codd. 93 (cum βικριταί), 108.

- αἰοι. Alia exempl. οἱ εἰσιν Ἑλλαμαῖοι; alia, Δαύλιοι, Αἰλαμίται.⁶
11. דְּנָה פְּרָשָׁן. *Hoc est exemplar.* O'. αὐτή ἡ διαταγή. Alia exempl. καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον.⁷
13. מְנַדָּה בְּלוּ וְהִלְךְ לָא יִנְתָּנוּן וְאַפְתָּם מִלְכִים תְּהִנְנֻן. *Tributum, vectigal, et portoria non solvent, et tandem reges damno afficiet.* O'. φόροι οὐκ ἔσονται σοι, οὐδὲ δώσουσι καὶ τοῦτο βασιλεῖς κακοποιεῖ. Alia exempl. φόρων πράξιν καὶ συντέλεσμα οὐ δώσουσί σοι, καὶ οὐκ ἔσονται σοι καὶ πρὸς τούτοις βασιλεύσιν ὀχλήσουσι.⁸
14. בָּעַן כָּל-קִבְלָהּ דִּי-מַלְחָה הֵיכְלָהּ מְלַחְנָה. O'. Vacat. Alia exempl. νῦν οὖν καθὼς ἄλλας τοῦ ναοῦ ἠλίσάμεθα.⁹
15. בְּסִפְרֵי דְכַרְנַיָּה (in posteriore loco). O'. Vacat. Alia exempl. ἐν ταῖς βίβλοις τῶν μνημοσύνων.¹⁰
- וְאַשְׁתַּדְּוֹר עַבְדֵּי בְּגֵה מְיֻרְמָתָא עַלְמָא. *Et rebellionem moverunt in ea a tempore remotissimo.* O'. καὶ φυγαδεῖαι δούλων γίνονται ἐν μέσῳ αὐτῆς ἀπὸ ἡμερῶν (alia exempl. χρόνων¹¹) αἰῶνος. Alia exempl. καὶ μάχας καὶ ἀγῶνας ποιοῦσιν ἐν αὐτῇ ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος, καὶ φυγαδεῖαι δούλων ἐν αὐτῇ.¹²
16. לְקַבֵּל דְּנָה חִלְקָא בְּעֵבֶר נַהֲרָא לָא אִיתִי לָהּ. O'. οὐκ ἔστι σοι εἰρήνη. Alia exempl. πρὸς ταῦτα μέρος ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ οὐκ ἔσται σοι.¹³
17. פְּתַנְמָא שְׁלָהּ. O'. καὶ ἀπέστειλεν. Alia exempl. τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν.¹⁴

- 17, 18. וְכַעֲתָ : נְשִׁתְּנָא. O'. καὶ φησιν ὁ φορολόγος. Alia exempl. καὶ νῦν τὸ γραμματεῖον.¹⁵
18. מִפְּרֵשׁ קָרִי קְדָמַי. *Distincte recitata est coram me.* O'. ἐκλήθη ἔμπροσθεν ἐμοῦ. Alia exempl. σαφῶς ἀνεγνώσθη ἐνώπιόν μου.¹⁶
19. וְאַשְׁתַּדְּוֹר. O'. καὶ φυγαδεῖαι (alia exempl. ἀγῶνες¹⁷).
20. בְּכַל עֵבֶר. O'. ὅλης τῆς πέραν. Alia exempl. ὅλης τῆς ἐσπέρας; alia, παντὸς τοῦ πέραν.¹⁸
- וְהִלְךְ מִתְּיָהָב לְהוֹן. O'. καὶ φόροι πλήρεις καὶ μέρος δίδονται (potior scriptura δίδεται) αὐτοῖς. Alia exempl. καὶ φόροι, πράξεις τε, καὶ συντέλεσμα ἐδίδοτο αὐτοῖς.¹⁹
- 21, 22. וְהִירִין יְהוּ : טַעֲמָא יְתַשְׁם. O'. ἔτι ὅπως ἀπὸ τῆς γνώμης πεφυλαγμένοι ἦτε ἀνεσιν ποιῆσαι περὶ τούτου. Alia exempl. ἔτι δι' ἐμοῦ ἐξετέθη τὸ δόγμα καὶ προσέχετε τοῦ μὴ ποιῆσαι παράλογον περὶ τούτου.²⁰
22. לְהִנְזַקְתָּ מִלְכִין. O'. εἰς κακοποίησιν βασιλεύσι. Alia exempl. τοῦ ὀχλείσθαι βασιλεῖς.²¹
23. אֲדִין מִן-דִּי פְּרָשָׁן נְשִׁתְּנָא דִּי אֲרַתְּשִׁתְּנָא. O'. τότε ὁ φορολόγος τοῦ Ἀρθασασθα βασιλέως ἀνέγνω. Alia exempl. τότε τὸ ἀντίγραφον τοῦ δόγματος Ἀρταξέρξου ἀνεγνώσθη.²²
- עַל-יְהוּדִיָּא. O'. καὶ ἐν Ἰούδα. Alia exempl. ἐπὶ τοὺς Ἰουδαίους.²³

⁶ Prior lectio est in Codd. II, 55 (cum Ἑλλαμοι); posterior in Comp. (cum Δαναῖοι, Ἑλαμίται), Codd. 93, 108 (cum καὶ Λαμίται). ⁷ Sic Codd. 93, 108. ⁸ Sic Comp. (cum καὶ τοῦτο βασιλεῖς κακοποιεῖ pro καὶ οὐκ ἔσονται—ὀχλήσουσι), Codd. 93 (cum φόρον πράξει), 108, 121. Cf. ad Cap. iv. 20. vii. 24. ⁹ Sic Comp. (cum καὶ νῦν οὖν), Codd. 93, 108, 121. ¹⁰ Sic Comp. (cum ἐν τῷ βίβλῳ), Codd. 93, 108. ¹¹ Sic Comp., Ald., Codd. III, 52, 58, alii (inter quos 243). ¹² Sic, ex duplici versione, Codd. 93 (cum φυγαδεῖαι), 108. ¹³ Sic Comp., Codd. 93, 108 (cum οὐκ ἔστι σοι εἰρήνη in marg.), 121 (cum οὐκ ἔστι σοι εἰρήνη pro οὐκ ἔσται σοι).

¹⁴ Sic Comp., Codd. 93, 108. ¹⁵ Sic Codd. 93, 108 (cum γραμματεῖον). ¹⁶ Idem. ¹⁷ Idem. ¹⁸ Prior lectio est in Ald., Codd. II, III, 44, 55, 58 (cum τῆς εἰς πέραν), alii (inter quos 243); posterior in Comp., Codd. 93, 108. ¹⁹ Sic Comp. (cum συντέλεσματα δίδονται), Ald. (cum δίδεται), Codd. 93, 108. ²⁰ Sic Comp., Codd. 93, 108, 121. Ad παράλογον cf. Hex. ad 2 Reg. iii. 27. ²¹ Sic Codd. 93, 108, 121 (cum βασιλεύσι). ²² Sic Comp., Codd. 93, 108, 121 (cum τοῦ βασιλέως pro Ἀρταξέρξου). ²³ Sic Comp., Codd. 93, 108.

CAP. V.

3. תַּפַּח. Ο'. ἑπαρχος. Alia exempl. ὁ στρατηγός.¹
5. הָוֹת. Ο'. Vacat. Alia exempl. ἐγένοντο.²
- יְתִיבוּן נְשֵׁהוֹנָן עַל-דְּנָה. Ο'. ἀπεστάλη τῷ φορολόγῳ ὑπὲρ τούτου. Alia exempl. δίδωσι διάταγμα περὶ τούτου.³
6. פְּרִשְׁגָן. Ο'. διασάφησις. Alia exempl. ἀντίγραφον.⁴
7. פְּתַגְמָא שְׁלַחוּ. Ο'. ῥήμασιν (potior scriptura ῥήσιν⁵) ἀπέστειλαν. Alia exempl. τὸ ῥῆμα δ' ἀπέστειλαν.⁶
8. אֲסַפְרָנָא. Diligenter. Ο'. ἐπιδέξιον. Ἄλλος ἀσφαλῶς.⁷
- וּמִצְלָח. Ο'. καὶ εὐοδοῦται (alia exempl. κατευθύνει⁸).
10. דִּי בְרֵאשִׁיהֶם. Ο'. τῶν ἀρχόντων (alia exempl. τῶν προηγουμένων⁹) αὐτῶν.
11. וְשִׁכְלָלָהּ. Ο'. καὶ κατηρτίσατο (alia exempl. ἠτοίμασεν¹⁰) αὐτόν.
12. מִן-דִּי. Ο'. ἀφότε (alia exempl. ἐπειδὴ¹¹) δέ.
13. מִלְכָּא דִּי בָבֶל. Ο'. τοῦ βασιλέως. Alia exempl. τοῦ βασιλεύσαντος καὶ τῶν Βαβυλωνίων.¹²
14. דִּי בָבֶל (in priore loco). Ο'. τοῦ βασιλέως. Alia exempl. τοῦ βασιλέως τὸν ἐν Βαβυλῶνι.¹³
15. וּבֵית אֱלֹהֵא יִתְבַּנָּא עַל-אַתְרָהּ. Ο'. εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. Alia exempl. καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ οἰκοδομηθήτω εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον.¹⁴
17. בְּבֵית גְּנֻזָּא דִּי-מִלְכָּא תַּמָּה דִּי בָבֶל. Ο'. ἐν

τῷ οἴκῳ τῆς γάζης τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος. Alia exempl. ἐν τοῖς γαζοφυλακίοις τοῦ βασιλέως ἐκεῖ ἐν Βαβυλῶνι.¹⁵

17. חֲלֵי שְׁלֵשׁ עַל-דְּנָה מִלְכָּא וְרַעֲיָתָא. Ο'. καὶ γνοὺς ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου πεμψάτω (alia exempl. τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀποστείλατω¹⁶).

CAP. VI.

1. דִּי גְנֻזָּא מִקְּהָתִין תַּמָּה. Ο'. ὅπου ἡ γάζα κεῖται. Alia exempl. οὐ αἱ γάζαι ἔκειντο ἐκεῖ.¹
2. בְּאַתְרָהּ. Ο'. ἐν πόλει. Alia exempl. ἐν Ἀμαθὰ πόλει; alia, ἐν Ἐκβατάνοις τῇ πόλει.²
- דִּי בְּמִדֵּי מְדִינָתָא. Ο'. Vacat. Alia exempl. τῆς Μήδων πόλεως (s. χώρας).³
3. וְיִשְׁוּהִי מְסוּבָלִין. Et fundamenta ejus erigantur. Ο'. καὶ ἔθηκεν ἔπαρμα. Alia exempl. καὶ τὰ θεμέλια τεθήτω, θεμέλια παχέα.⁴
4. וְנִדְבָבָּ דִּי-אַעַ עֲרֵדָתָא. Et strues ligni novi. Ο'. καὶ δόμος ξύλινος εἶς. Alia exempl. καὶ δόμον ξύλων καινῶν ἓνα.⁵
5. וְיִהְיֶה. Et eant. Ο'. καὶ ἀπελθέτω (alia exempl. ἀπενεχθήτω⁶).
- לְאַתְרָהּ וְתַחַת. Ο'. ἐπὶ τόπου οὐ ἐτέθη. Alia exempl. εἰς τὸν τόπον αὐτῶν, καὶ τεθήτω.⁷
6. כִּיעַן תַּתְּנִי פַתַּת עַבְרָא. Ο'. νῦν δώσετε ἑπαρχοὶ πέραν. Alia exempl. νῦν οὖν Ταθαναίε, στρατηγὲ τοῦ πέραν.⁸
- וְרַחֲקִין הָיוּ. Ο'. μακρὰν ὄντες. Alia exempl. μακρὰν ἀπέχετε.⁹

CAP. V. ¹ Sic Codd. 19, 93, 108. ² Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. ³ Sic Comp. (cum φορολόγῳ pro διάταγμα), Codd. 19, 93, 108. ⁴ Sic Codd. 19, 93, 108. Cf. ad Cap. iv. 23. ⁵ Sic Codd. II, III, 44, 52, 55, alii. ⁶ Sic Codd. 19 (om. δ), 93, 108. ⁷ Sic in textu Cod. 93. ⁸ Sic Codd. 19 (cum -νη), 93, 108 (ut 19). ⁹ Sic Codd. 19 (cum αὐτοῖς), 93, 108. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem. ¹² Sic Codd. 93, 108. ¹³ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. Mox ναοῦ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι iidem. ¹⁴ Sic Comp. (cum αὐτοῦ), Codd. 19, 93, 108, 121 (cum τὸν τόπον ἑαυτοῦ). ¹⁵ Sic Comp. (cum ἐν τῷ οἴκῳ τῆς γ.), Codd. 19, 108. ¹⁶ Sic (pro πεμψάτω) Codd. 19, 108.

CAP. VI. ¹ Sic Comp., Codd. 19, 93 (cum γάνζαι), 108. ² Prior lectio est in Comp., Ald., Codd. III (cum ἐν Ἄμ. ἐν π.), 52, 64, 119 (ut III), 243, 248; posterior in Codd. 19, 93 (cum Ἐκβετ.), 108 (cum ἐν Ἐκβ. ἐν τῇ π.), 121. ³ Sic Comp., Ald., Codd. 19 (cum χώρας), 44, 52, 64, alii (inter quos 93, 108, uterque ut 19). ⁴ Sic Comp., Codd. 19, 93 (cum τεθείτω), 108, 121 (add. ἔπαρμα in fine). ⁵ Sic Comp., Codd. 19, 93 (cum καινόν), 108 (cum ξύλινον καινόν). ⁶ Sic Codd. 19, 93, 108. ⁷ Sic Comp. (cum ἐπὶ τόπου αὐτῶν), Codd. 19, 93, 108. ⁸ Sic Comp. (cum Θαθαναίε), Codd. 19, 93 (cum Ταθαναία), 108. ⁹ Sic Codd. 19, 93,

- 8, 11. וּמִנֵּי שׁוּם טַעַם (bis). O'. καὶ ἀπ' ἐμοῦ γνώμη ἐτέθη. Alia exempl. καὶ δι' ἐμοῦ ἐτέθη δόγμα.¹⁰
 דִּי-לֵא לְבַשְׂלָא. O'. τὸ μὴ καταργηθῆναι. Alia exempl. πρὸς τὸ μὴ καταργηθῆναι τὸ ἔργον.¹¹
9. וּמָה חֲשָׁחַן. O'. καὶ ὃ ἂν ὑστέρημα. Alia exempl. καὶ εἴτι δέον.¹²
 דִּי-לֵא שְׁלֵו. Sine errore. O'. ὃ ἐὰν αἰτήσωσιν. Alia exempl. ἀπαράλλακτως ὃ ἂν αἰτήσωσιν.¹³
10. לְחַיִּי. O'. εἰς ζώην. Alia exempl. περὶ τῆς σωτηρίας.¹⁴
11. וּזְקִיף יִתְמַחֵא. O'. καὶ ὠρθωμένος πληγήσεται (alia exempl. παγήσεται¹⁵).
 נִוְלֵו יִתְעַבַּד עַל-דְּנָה. Sterquilinium fiet propter hoc. O'. τὸ κατ' ἐμὲ ποιηθήσεται. Alia exempl. ἔσται εἰς διαρπαγὴν.¹⁶
12. דִּי-שִׁבְן. O'. οὐ κατασκηνοῖ. Alia exempl. ὃ κατασκηνώσας.¹⁷
 יִמְנָר. Dejiciat. O'. καταστρέψαι. Alia exempl. ῥάξαι.¹⁸
 לְחַבְלָה לְהַשְׁנִיף. O'. ἀλλάξαι ἢ ἀφανίσει. Alia exempl. ἀλλοιωῶσαι ὥστε διαφθεῖραι.¹⁹
 יִתְעַבַּד. O'. ἔσται. Alia exempl. γινέσθω.²⁰
13. לְקַבֵּל דֵּי. O'. πρὸς ὃ. Alia exempl. καθότι.²¹
14. וּמִצְלָחִין. O'. καὶ οἱ Λευῖται. Alia exempl. καὶ κατεύθυνον.²²
20. הִטְהָרוּ. O'. ἐκαθαρίσθησαν. Alia exempl. ἠγγίσαντο.²³

20. כְּאֶחָד כָּלֵם. O'. ἕως εἰς πάντες. Alia exempl. ὁμοθυμαδὸν πάντες ὡς εἷς.²⁴
21. הַשְּׁבִים מִהַגּוֹלָה. O'. οἱ (alia exempl. οἱ ἐξεληθόντες²⁵) ἀπὸ τῆς ἀποικεσίας.

CAP. VII.

6. סוֹפֵר מְהִיר. O'. γραμματεὺς ταχύς (alia exempl. ὀξύς¹).
10. הִכִּין לְבָבו. O'. ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ. Alia exempl. ἠτοίμασε τὴν καρδίαν αὐτοῦ.²
 חֶק וּמִשְׁפָּט. O'. προστάγματα καὶ κρίματα. Alia exempl. δικαιώματα καὶ κρίσεις.³
11. וְהָ פִרְשָׁנָן. O'. καὶ αὕτη ἡ διασάφησης. Alia exempl. καὶ τοῦτο τὸ ἀντίγραφον.⁴
12. גְּמִיר. (Scribae) consummato. O'. τετελέσθω (potior scriptura τετέλεσται) λόγος. Alia exempl. τετελειωμένω τετέλεσται ὁ λόγος.⁵
13. יִהָ. O'. πορευθῆναι. Alia exempl. πορευέσθω.⁶
14. כָּל-קַבֵּל דֵּי. O'. Vacat. Alia exempl. καθότι.⁷
15. וּלְהִיבָלָה. O'. καὶ εἰς οἶκον κυρίου (וּלְהִיבָלָה). Alia exempl. καὶ ἀπενεγκεῖν εἰς οἶκον κυρίου.⁸
 דֵּי בִירוּשָׁלַם מְשַׁכְּנֵיהּ. O'. τῶ ἐν Ἱερουσαλήμ κατασκηνοῦντι. Alia exempl. οὐ τὸ σκῆνωμα ἐν Ἱερουσαλήμ.⁹

¹⁰ Sic Comp. (in priore loco), Codd. 19, 93, 108.
¹¹ Sic Codd. 19, 93, 108, 121 (cum εἰς τὸ μὴ). ¹² Sic Codd. 19, 93 (cum εἴτι pro εἴτι), 108. ¹³ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. Cf. ad Cap. iv. 22. ¹⁴ Sic Codd. 19, 93, 108. ¹⁵ Sic Comp., Ald., Codd. III, XI, 19 (cum ὠρθωθήσεται καὶ pro ὠρθωμένος), 44, 64, alii (inter quos 243). ¹⁶ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108, 121 (cum εἰς δ. τὸ κατ' ἐμὲ π.). Cf. Dan. ii. 5. iii. 29 juxta Theod. (Locutio paulo insolentior, τὸ κατ' ἐμὲ ποιηθήσεται, non aliud innuere videtur quam δημευθήσεται (Dan. iii. 29 juxta LXX), vel ἀναληφθήσεται εἰς τὸ βασιλικόν (Dan. ii. 5 juxta eosdem). Cf. 1 Esdr. vi. 31. Mire Schleusner. in Nov. Thes. s. v. κατά: "Τὸ κατ' ἐμὲ, latrina, ex Graecismo[?] quo utebantur honestatis in loquendo studiosi, i. q. ἀφεδρών.") ¹⁷ Sic Codd. 19, 93, 108. ¹⁸ Sic Codd. 19 (cum ῥήξαι), 93,

108 (ut 19). ¹⁹ Idem. ²⁰ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. ²¹ Idem. ²² Sic Comp., Codd. 19, 93 (cum κατεύθυναν), 108 (cum κατεύθηνον). ²³ Sic Codd. 19 (cum ἠγγούσ.), 93, 108. ²⁴ Sic Codd. 19 (cum καὶ πάντες pro πάντες), 93, 108. ²⁵ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108.
 CAP. VII. ¹ Sic Codd. 19, 93, 108. Cf. Hex. ad Psal. xlv. 2. ² Sic Comp., Codd. 19 (cum ἠτοίμαξε), 93, 108 (ut 19). ³ Sic Codd. 19, 93, 108. ⁴ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. Cf. ad Cap. v. 6. ⁵ Sic Codd. 19, 93, 108. ⁶ Sic Comp. (cum πορευθήτω), Codd. 19, 93, 108. ⁷ Sic Comp., Codd. 19, 44, 74, alii (inter quos 93, 108). ⁸ Sic Comp. (cum καὶ εἰς pro εἰς), Codd. 19 (cum εἰς τὸν οἶκον), 44, 71, alii (inter quos 93, 108, uterque ut 19). ⁹ Sic Codd. 93, 108.

17. כָּל־קֶבֶל דָּנָה אֶסְפְּרָנָא תִקְנָא בְּכִסְפָּא דָּנָה.

Propterea diligenter emes pecunia hac. Ο' και πάντα προσπορευόμενον τούτον ετοίμως ένταξον έν βιβλίω τούτω. Alia exempl. πρὸς ταῦτα επιμελῶς ἀγόρασον ἐκ τοῦ ἀργυρίου τούτου.¹⁰

20. וְשָׂאָר הַשְּׂחֻתָּו. Ο' και κατάλοιπον (alia exempl. και πᾶν τὸ ἀνήκον¹¹) χρείας.

21. סֵפֶר דִּתְא. Ο' και γραμματεὺς (alia exempl. add. τοῦ νόμου¹²).

22. דִּי־לֹא כָתַב. Ο' οὐ οὐκ ἔστι γραφή. Alia exempl. ἀνευ γραφῆς.¹³

24. וְלָכֵם מְהוֹדְעִין. Ο' και ὑμῖν ἐγνώρισται. Alia exempl. ἡμεῖς οὖν γνωρίζομεν ὑμῖν.¹⁴

מִנְדָּה בְּלוּ וְהִלָּךְ לָא שְׁלִישׁ לְמַרְמָא עֲלִיהֶם.

Ο' φόρος μὴ ἔστω σοι, οὐκ ἐξουσιάσεις καταδουλοῦσθαι αὐτούς. Alia exempl. τοῦ φόρον και πρᾶξιν και ἀποφορὰν οὐκ ἔχειν ὑμᾶς ἐξουσίαν ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτούς.¹⁵

26. אֶסְפְּרָנָא. Ο' ετοίμως. Alia exempl. ἐπιμελῶς.¹⁶

הֵן לְמוֹת הֵן לְשָׂרְשׁוֹ הֵן לְעֵנָשׁ נִכְסִין וְלֶאֱסוּרִין.

Ο' εἴαν τε εἰς θάνατον, εἴαν τε εἰς παιδείαν, εἴαν τε εἰς ζημίαν τοῦ βίου, εἴαν τε εἰς παράδοσιν (alia exempl. εἰς δεσμά¹⁷). Alia exempl. ἤτοι εἰς θάνατον, ἢ ἐκριζῶσαι αὐτὸν, ἢ παιδεῦσαι, ἢ ζημιῶσαι τὰ ὑπάρχοντα, ἢ εἰς φυλακὴν ἐγκλείσαι.¹⁸

28. הַגְּבֻרִים. Ο' τῶν ἐπηρμένων. Alia exempl. τῶν δυνατῶν.¹⁹

וְאֶקְבָּצָה. Ο' και συνήξα (alia exempl. ἤθροισα²⁰).

CAP. VIII.

1. וְהִתְחַשְׁתָּהּ הָעֲלִים עִמִּי בְּמִלְכוֹת אֶרְתַּשְׁתָּרְתָּא.

Ο' οἱ ὀδηγοὶ ἀναβαίνοντες μετ' ἐμοῦ έν βασιλείᾳ Ἀρθασασθᾶ τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος. Alia exempl. και ἡ γενεαλογία τῶν ἀναβάντων μετ' ἐμοῦ έν τῇ βασιλείᾳ Ἀρταξέρξου τοῦ βασιλέως ἐκ Βαβυλῶνος.¹

3. הַתִּיחַשׁ לְזֹכְרִים. Ο' τὸ σύστρεμμα. Alia exempl. ἐγενεαλογήθησαν οἱ ἄρσενες.²

4. פָּתַח. Ο' Φαάθ. Alia exempl. Φαὰθ ἡγουμένου.³

14. וְתַבּוּד (וְזָכוּר ק'). Ο' και Ζαβούδ (alia exempl. Ζακχούρ⁴).

15. וְאֶקְבָּצָם. Ο' και συνήξα (alia exempl. ἤθροισα⁵) αὐτούς.

וְאֶבִינָה. Ο' και συνήκα (alia exempl. κατενόησα⁶).

16. וְלֶאֱלָנָתָן. Ο' τῶ Ἀλωνάμ. Alia exempl. (πρὸς τὸν Ἐλινάθαν.⁷

רָאשִׁים. Ο' Vacat. Alia exempl. ἄνδρας; alia, ἄρχοντας.⁸

מְבִינִים. Ο' συνιέντας. Alia exempl. ἄρχοντας συνετούς.⁹

17. וְאֶנְצָה (וְאֶצְיָה ק') אֹתָם עַל־אֲדוּ הָרָאשׁ.

Ο' και ἐξήνεγκα αὐτοὺς ἐπὶ ἄρχοντας (alia exempl. ἄρχοντος¹⁰) έν ἀργυρίῳ τοῦ τόπου. Alia exempl. και ἐνετειλάμην αὐτοῖς πρὸς Ἀδδαῖ τὸν ἄρχοντα ἐκ Μασφέν τοῦ τόπου ἐνεγκεῖν ἡμῖν λειτουργούς.¹¹

¹⁰ Haec in textu τῶν Ο' post έν τῶ β. τοῦτω ex duplici versione inferunt Codd. 19, 93 (om. ἐπιμελῶς), 108. ¹¹ Sic Codd. 19, 93, 108. Mox ἐκ τῶν γασοφυλακίων pro ἀπὸ οἰκῶν γάζης iidem.

¹² Sic Comp., Ald., Codd. II (om. και), III, XI, 19, 44 (om. τοῦ), 52, 55, alii (inter quos 243).

¹³ Sic (cum ἄλλα pro ἄλλας) Codd. 19, 93, 108. ¹⁴ Sic Codd. 19 (cum ὑμεῖς οὖν), 93, 108. ¹⁵ Sic Comp. (cum τὸν φόρον), Codd. 19, 93, 108 (cum οὐ ἔχειν). Cf. ad Cap. iv. 13.

¹⁶ Iidem. ¹⁷ Sic Ald., Codd. III, 44, 52, alii (inter quos 243). ¹⁸ Sic Comp. (cum εἴαν τε εἰς θ., εἴαν τε ἢ ἐκριζῶσαι), Codd. 19 (om. αὐτὸν), 93 (om. ἢ ante ἐκριζῶσαι, et τὰ ante ὑπάρχοντα), 108 (om. τά).

¹⁹ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. ²⁰ Sic Codd. 19 (cum ἤθροισα), 93, 108 (ut 19).

Comp., Codd. 19, 93, 108. ²⁰ Sic Codd. 19 (cum ἤθροισα), 93, 108 (ut 19).

CAP. VIII. ¹ Sic Comp. (cum Ἀρθασασθᾶ), Codd. 19 (cum τοῦ Ἀρτ. pro Ἀρτ. τοῦ), 93, 108. ² Iidem. ³ Sic Codd. 19 (cum ἡγούμενος), 93, 108. Cf. ad Cap. v. 3.

⁴ Sic Comp., Codd. 19 (cum Ζαχούρ), 93, 108. Hieron. Zachur. ⁵ Sic Codd. 19, 93, 108. ⁶ Sic Codd. 19 (cum -σαν), 93, 108.

⁷ Sic Comp. (cum και τῶ Ἐ.), Codd. 19, 93, 108. ⁸ Prior lectio est in Codd. II, XI; posterior in Comp., et (ut infra) Codd. 19, 93, 108.

⁹ Sic Codd. 19, 93, 108. ¹⁰ Sic Codd. II, XI, 44, 134, 243. ¹¹ Sic Comp. (cum Ἀδαῖ et Κασφιέ, et om. ἐνεγκεῖν

17. אֶל-אָדוּי הַנְּתוּנִים. Ο'. πρὸς τοὺς ἀδελφούς αὐτῶν τῶν Ἀθηνείμ. Alia exempl. πρὸς Ἀδδαί καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφούς αὐτῶν τοὺς Ναθιναίους.¹²

בְּכֶסֶף הַמָּקוֹם. Ο'. ἐν ἀργυρίῳ τοῦ τόπου. Alia exempl. τοὺς ἐν Μασφέν τοῦ τόπου.¹³

מִשְׁרָתֵי. Ο'. ἄδοντας. Alia exempl. λειτουργοὺς καὶ ἄδοντας.¹⁴

18. אִישׁ שָׁכַל. Ο'. ἀνὴρ σαχών (alia exempl. συνετός¹⁵).

וְשַׂרְבִּיָּה. Ο'. καὶ ἀρχὴν ἤλθον. Alia exempl. ἐν ἀρχῇ Σαρουϊά.¹⁶

20. נִקְבּוּ. Ο'. συνήχθησαν. Alia exempl. ὠνομάσθησαν.¹⁷

21. וְאֶקְרָא. Ο'. καὶ ἐκάλεσα (alia exempl. ἐκήρυξα¹⁸).

וְלִכְלֹל-רְכוּשָׁנִי. Ο'. καὶ πάσῃ τῇ κτήσει (alia exempl. ὑπάρξει¹⁹) ἡμῶν.

22. וְעָזָר. Ο'. καὶ κράτος (alia exempl. ἡ δὲ ἰσχὺς²⁰) αὐτοῦ.

25. הִהָרִימֵנִי. Ο'. ἂ ὑψώσεν (alia exempl. ἀφώρτισεν²¹).

26. וְאֶשְׁקוּלָהּ. Ο'. καὶ ἔστησα. Alia exempl. καὶ παρέστησα αὐτοῖς.²²

27. לְאַרְבַּנְיִם אֶלֶף. Daricorum mille. Ο'. εἰς τὴν ὁδὸν χίλιοι. Alia exempl. εἰς τὴν ὁδὸν δραχμῶν χιλίων.²³

כְּזָהָב. Ο'. ἐν χρυσίῳ. Alia exempl. ὡς χρυσίον.²⁴

29. הַלְשֹׁנוֹת. Ο'. εἰς σκηνάς. Alia exempl. εἰς τὰ παστοφόρια.²⁵

31. וְהָוִירָב. Ο'. καὶ πολεμίου. Alia exempl. καὶ πολεμίου ἐνεδρεύοντος.²⁶

35. בְּנֵי-הַגּוֹלָהּ. Ο'. υἱοὶ τῆς παροικίας (alia exempl. ἀποικίας²⁷).

36. אֶת-דִּתִּי. Edicta. Ο'. τὸ νόμισμα. Alia exempl. τὰ ὀλοκαυτώματα.²⁸

לְאַחַד-רִפְיִי הַמֶּלֶךְ וְיַחַד-וְיַחַד. Satrapis regis et praefectis. Ο'. τοῖς διοικηταῖς τοῦ βασιλέως καὶ ἐπάρχοις. Alia exempl. οἱ διοικηταὶ τοῦ βασιλέως καὶ οἱ στρατηγοί.²⁹

וְנִשְׂאוּ. Ο'. καὶ ἐδόξασαν (alia exempl. ἐπήρασαν³⁰).

CAP. IX.

1. וְכִנְלוֹת. Ο'. καὶ ὡς (Ἄλλος ἡνίκα δὲ¹) ἐτελέσθη.

לֹא-נִבְדְּלוּ. Ο'. οὐκ ἐχωρίσθη. Ἄλλος οὐ διεστάλησαν.²

כִּתְעִבְתִּיהֶם. Ο'. ἐν μακρύμμασιν (alia exempl. ἐν τοῖς βδελύγμασιν³) αὐτῶν.

2. וְהִתְעַרְבוּ. Ο'. καὶ παρήχθη (וְהִתְעַרְבוּ). Alia exempl. καὶ συνεμίγη.⁴

וְהִסְגָּנוּ. Ο'. Vacat. Alia exempl. καὶ τῶν στρατηγῶν.⁵

הִיָּתָה בְּפִעַל הָהָה רִאשׁוֹנָה. Ο'. ἐν τῇ ἀσυνθεσίᾳ ταύτῃ ἐν ἀρχῇ. Alia exempl. ἦν ἐν τῷ ἀδικήματι τῆς ἀσυνθεσίας ταύτης ἐν πρώτοις.⁶

ἡμῖν λ.), Codd. 19 (cum Ἀδδαί), 93, 108. ¹² Sic Comp.,

Codd. 19 (cum Ἀναθιναίους), 93 (cum Ναθιναίους), 108.

¹³ Sic Comp. (cum τοὺς ἐν ἀργ. τοῦ τ. Κασφιέ), Codd. 19,

93, 98. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Sic Comp. (cum

καὶ Σαρουϊά tantum), Codd. 19, 93, 108. ¹⁷ Idem.

¹⁸ Sic Codd. 19 (cum -ξαν), 93, 108. ¹⁹ Idem. ²⁰ Sic

Codd. 19, 93, 108. ²¹ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108.

²² Sic Codd. 19, 93, 108 (cum αὐτοῖς). Cf. Hex. ad 2 Reg.

xviii. 12. ²³ Sic Comp. (om. εἰς τὴν ὁδὸν), Ald., Codd. II

(cum χαμανείμ χίλιοι pro δρ. χ.), III (cum δραχμῶν χειλίοι),

XI (cum χαμανίν χίλια), 44, 52, 71, alii (inter quos 93

(cum δραχμῶν χιλίας), 108 (idem), 243). Cf. Hex. ad

1 Paral. xxix. 7. ²⁴ Sic Comp., Codd. 93, 108.

²⁵ Sic Comp. (om. τὰ), 93, 108. Cf. Hex. ad Jerem.

xxxv. 4. xxxvi. 10. ²⁶ Sic Codd. 19, 93, 108. ²⁷ Ii-

dem. ²⁸ Sic Codd. 19 (om. τὰ), 93, 108 (ut 19).

²⁹ Idem. ³⁰ Idem. Mox καὶ ἐδόξασαν τὸν οἶκον idem.

CAP. IX. ¹ Sic in textu Cod. 93. ² Idem. ³ Sic

Comp., Codd. 19, 93, 108. Deinde Codd. 19, 93, 108: τοῦ

Χανααίου, καὶ τοῦ Χετταίου, καὶ τοῦ Φερεζαίου, καὶ τοῦ Ἰεβου-

σαίου, καὶ τοῦ Ἀμορραίου, καὶ τοῦ Αἰγυπτίου, καὶ τοῦ Ἀμμανίτου,

καὶ τοῦ Μωαβίτου. ⁴ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. Cf.

Hex. ad Prov. xiv. 10. ⁵ Idem. ⁶ Sic Codd. 19

(cum ἦ pro ἦν), 93, 108 (ut 19).

- 3, 5. וּמַעֲלִי (bis). O'. και ἐπαλλόμην. Alia exempl. και τὸν ὑποδύτην μου.⁷
- מְשֻׁמִּים. O'. ἡρεμάζων. Alia exempl. ἡρεμῶν και θαυμάζων.⁸
4. כָּל חֵרֵד בְּדַבְרֵי. O'. πᾶς ὁ διώκων λόγον. Alia exempl. πᾶς ἔντρομος και ἐπιδιώκων ἐν τῷ λόγῳ.⁹
6. לְהָרִים. O'. τοῦ ὑψῶσαι. Alia exempl. τοῦ ἐπᾶραι.¹⁰
7. כְּהַנִּינוּ. O'. και οἱ υἱοὶ ἡμῶν. Alia exempl. και οἱ ἱερεῖς ἡμῶν, και οἱ πατέρες ἡμῶν.¹¹
- וּבְבִנָּה. O'. και ἐν διαρπαγῇ (alia exempl. προνομῇ¹²).
8. כְּמַעֲשֵׂרָנֶע. O'. Vacat. Alia exempl. ὡς βραχύ.¹³
- פְּלִיטָה. O'. εἰς σωτηρίαν. Alia exempl. ἀνασωζόμενον.¹⁴
- אֱלֹהֵינוּ (in posteriore loco). O'. Vacat. Alia exempl. θεὸς ἡμῶν.¹⁵
- 8, 9. מְחִיָּה (bis). O'. ζωοποίησιν. Alia exempl. περιποίησιν.¹⁶
- בְּעֵבְדֵינוּ : כִּי־עֲבָדִים אֲנַחְנוּ. O'. ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν. ὅτι δοῦλοὶ ἐσμεν. Alia exempl. ἐν τῇ παραβάσει ἡμῶν, ἐν ᾗ παρέβημεν ἡμεῖς.¹⁷
9. גֵּר. O'. φραγμόν. Alia exempl. τεῖχος.¹⁸
10. וְעַתָּה. O'. Vacat. Alia exempl. και νῦν; alia, νῦν οὖν.¹⁹
11. הָאָרְצוֹת בְּתוֹעֲבֹתֵיהֶם. O'. τῶν ἐθνῶν ἐν μακρύμμασιν αὐτῶν. Alia exempl. τῶν γαιῶν ἐν βδελύγμασιν αὐτῶν.²⁰

12. וְשֹׁבְתָם. O'. και ἀγαθὸν (alia exempl. συμφέροντα²¹) αὐτῶν.
13. בְּמַעֲשֵׂינוּ. O'. ἐν ποιήμασιν (alia exempl. ἐν τοῖς ἔργοις²²) ἡμῶν.
- כִּי אָתָּה אֱלֹהֵינוּ חָשַׁכְתָּ לְמַטָּה מֵעֲוֹנוֹנוּ. Nam tu, Deus noster, pepercisti (puniens nos) infra delictum nostrum. O'. ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν, ὅτι ἐκούφισας ἡμῶν τὰς ἀνομίας. Alia exempl. ὅτι σὺ ὁ θεὸς ἡμῶν κατέπαυσας τὸ σκῆπτρον ἡμῶν διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν και οὐκ ἔστιν ὡς σὺ, ὅτι ἐκούφισας τὰς ἀνομίας ἡμῶν.²³
- פְּלִיטָה. O'. σωτηρίαν. Alia exempl. ὑπόλειμμα.²⁴
14. הֲלוֹא תִאֲנַף־בְּנוּ. O'. μὴ παροξυνθῆς ἐν ἡμῖν. Alia exempl. και οὐκ ὠργίσθης ἡμῖν.²⁵
- לֵאמֹן שְׂאֵרִית וּפְלִיטָה. O'. τοῦ μὴ εἶναι ἐγκατάλειμμα και διασωζόμενον. Alia exempl. ὥστε μὴ εἶναι ὑπόλειμμα και ἀνασωζόμενον.²⁶
15. כִּי אֵין. O'. ὅτι οὐκ ἔστι. Alia exempl. και οὐ δυνάμεθα.²⁷

CAP. X.

1. וּכְהַתְּפִלֵּל. O'. και ὡς (alia exempl. ἡνίκα δὲ¹) προσηύξατο.
- וּמִתְנַפֵּל. O'. και προσευχόμενος (alia exempl. προσπίπτων²).
- וְיִלְדִים. O'. και νεανίσκοι. Alia exempl. νεανίσκοι και παιδάρια.³

⁷ Sic Comp., Codd. 19, 93 (semel), 108. Cf. Hex. ad Exod. xxxix. 22. ⁸ Sic Codd. 19, 93, 108, 121. Mox (v. 4) θαυμάζων pro ἡρεμάζων iidem. Cf. Hex. ad Ezech. iii. 15. xxvii. 35. xxviii. 19. ⁹ Sic Comp. (cum πᾶς ὁ ἔντρομος λόγον), Codd. 19, 93, 108. ¹⁰ Sic Codd. 19, 93, 108. ¹¹ Sic Comp. (om. και οἱ π. ἡμῶν), Codd. 19 (cum και οἱ πάντες (om. ἡμῶν)), 93, 108 (cum πάντες pro πατέρες), 121. ¹² Sic Codd. 19, 93, 108. ¹³ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108 (cum ἐν pro ὡς). ¹⁴ Sic Codd. 19, 93 (cum -νος), 108. Cf. Hex. ad 2 Paral. xx. 24. ¹⁵ Sic Codd. 74, 106, 134. ¹⁶ Sic Codd. 19, 93, 108.

¹⁷ Sic Codd. 19, 93 (cum παραβαίνομεν), 108. ¹⁸ Idem. Cf. Hex. ad Hos. ii. 6. ¹⁹ Prior lectio est in Comp., Codd. 19, 93, 108; posterior in Codd. 44, 71, 74, aliis. ²⁰ Sic Comp., Codd. 19, 93 (cum μακρύμμασιν), 108. ²¹ Sic Codd. 19, 93, 108. Cf. Deut. xxiii. 6 in LXX. ²² Idem. ²³ Sic, ex duplici versione, Codd. 19, 93, 108 (cum ἡμῶν τὰς ἀνομίας), 121 (idem). ²⁴ Sic Codd. 19 (cum -λειμμα), 93 (cum -λιμμα), 108. ²⁵ Idem. ²⁶ Idem. ²⁷ Idem. CAP. X. ¹ Sic Codd. 19, 93, 108. Cf. ad Cap. ix. 1. ² Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. Cf. Hex. ad Deut. ix. 18. ³ Sic Codd. 19 (om. νεανίσκοι), 93, 108.

1. כִּי-בָנוּ הָעַם הַרְבֵּה בְּנֶה. *O.* ὅτι ἔκλαυσαν ὁ λαὸς, καὶ ὑψώσε κλαίων. *Alia exempl.* ὅτι κλαυθμῶ μεγάλῳ ἔκλαυσεν ὁ λαός.⁴
2. וַנִּשָּׁב. *Et duximus* (uxores). *O.* καὶ ἐκαθίσασαμεν (*alia exempl.* ἐλάβομεν⁵).
- וְיִשְׁ-מְקוּהָ. *O.* ἐστὶν ὑπομονή. *Alia exempl.* ἐλπίς ἐστίν.⁶
3. לְהוֹצִיא. *O.* ἐκβαλεῖν. *Alia exempl.* τοῦ ἐξαγαγεῖν.⁷
- וְהַנּוֹלֵד. *O.* καὶ τὰ γενόμενα (*alia exempl.* γεννηθέντα⁸).
- בְּעֵצָת אֲדָנִי וְהַחֲרָדִים בְּמִצְוֹת אֱלֹהֵינוּ. *O.* ὡς ἂν βούληται ἀνάστηθι, καὶ φοβέρισον αὐτοὺς ἐν ἐντολαῖς θεοῦ ἡμῶν. *Alia exempl.* ἐν βουλή κυρίου καὶ τῶν τρεμόντων ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ.⁹
- וְכַתְּוֹרָה יַעֲשֶׂה. *O.* καὶ ὡς ὁ νόμος, γενηθήτω. *Alia exempl.* καὶ ποιηθήσεται κατὰ τὸν νόμον τοῦ θεοῦ ἡμῶν.¹⁰
4. הַדְּבָר. *O.* τὸ ῥῆμα. *Alia exempl.* ὁ λόγος.¹¹
- וְהִזְק וְעֵשָׂה. *O.* κραταιοῦ καὶ ποιήσον. *Alia exempl.* ἀνδρίζου καὶ ποίει.¹²
6. וַיִּלָּךְ שָׁם. *O.* καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖ. *Alia exempl.* καὶ ἠύλισθη (וַיִּלָּךְ) ἐκεῖ.¹³
9. מִרְעֵידִים עַל-הַדְּבָר. *O.* ἀπὸ θορύβου αὐτῶν περὶ τοῦ ῥήματος. *Alia exempl.* ἐν τρόμφ ἀπὸ τοῦ ῥήματος.¹⁴
11. תִּדְהָ. *O.* αἴνεσιν. *Alia exempl.* αἴνεσιν καὶ ἐξομολόγησιν.¹⁵
11. וְהַדְּבָר. *O.* καὶ διαστάλητε (*alia exempl.* διαχωρίσθητε¹⁶).
12. קוֹל גָּדוֹל כִּן כְּדַבְּרִיךָ עָלֵינוּ לְעֵשׂוֹת. *O.* μέγα τοῦτο τὸ ῥῆμά σου ἐφ' ἡμᾶς ποιῆσαι. *Alia exempl.* φωνῆ μεγάλη, καὶ εἶπον· μέγα τοῦτο τὸ ῥῆμα, καὶ κατὰ τοὺς λόγους σου οὕτως ποιήσομεν.¹⁷
13. לְפָשַׁע בְּדָבָר. *O.* τοῦ ἀδικῆσαι ἐν τῷ ῥήματι. *Alia exempl.* τοῦ ἀσεβῆσαι ἐν τῷ λόγῳ.¹⁸
14. לְכָל-הַקְּהָל. *O.* Vacat. *Alia exempl.* τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ.¹⁹
- וְכָל אֲשֶׁר בְּעָרֵינוּ הַהִשְׁיב... יָבִיאוּ לְעֵתוֹת מְזֻמָּנִים. *O.* καὶ πᾶσι τοῖς ἐν πόλεσιν ἡμῶν ὅς ἐκάθισε... ἐλθέτωσαν εἰς καιροὺς ἀπὸ συνταγῶν. *Alia exempl.* καὶ πάντες οἱ ἐν ταῖς πόλεσιν ἡμῶν οἱ λαβόντες... ἠκέτωσαν εἰς καιροὺς ἀπὸ καιρῶν.²⁰
15. עֲזָרוּם. *O.* βοηθῶν αὐτοῖς. *Alia exempl.* ἀντελαμβάνοντο αὐτῶν.²¹
16. וַיַּדְּלוּ עֲזָרוּם הַפְּהֵן אֲנָשִׁים רָאשֵׁי הָאֲבוֹת. *O.* καὶ διεστάλησαν Ἐσδρας ὁ ἱερεὺς, καὶ ἄνδρες ἄρχοντες πατριῶν τῷ οἴκῳ. *Alia exempl.* καὶ διέστειλεν Ἐσδρας ὁ ἱερεὺς ἄρχοντας τῶν οἴκων τῶν πατριῶν αὐτῶν.²²
- וְכָלֵם בְּשִׁמוֹת וַיִּשְׁבוּ. *O.* καὶ πάντες ἐν ὀνόμασιν, ὅτι ἐπέστρεψαν. *Alia exempl.* καὶ ἐκάθισαν πάντες οἱ κληθέντες ἐν ὀνόμασιν.²³
21. מְעֵשָׂה. *O.* Μασαήλ. *Alia exempl.* Μασσίας.²⁴
23. וְשִׁמְעֵי. *O.* καὶ Σαμού (*alia exempl.* Σεμεεί²⁵).

⁴ Sic Comp., Codd. 19, 93, 108. ⁵ Sic Codd. 19, 93, 108. *Mox* (v. 10) ἐλάβετε pro ἐκαθίσασατε *idem*. ⁶ Sic Comp. (cum ἐστὶν ἐλπίς), Codd. 19, 93, 108. Cf. *Hex.* ad 1 Paral. xxix. 15. ⁷ Sic Comp. (om. τοῦ), Codd. 19, 93, 108 (ut Comp.). ⁸ Sic Codd. 19 (cum γεννηθέντα), 93, 108. ⁹ Sic Comp. (cum ἐν ἐντολαῖς θ. ἡμῶν), Codd. 19, 93, 108. ¹⁰ Sic Codd. 19, 93, 108. ¹¹ *Idem*. ¹² *Idem*. ¹³ Sic Comp., Ald., Codd. 52, 64, 243. Cf. 1 Esdr. ix. 2. *Clausulam* reprobant Codd. 19, 44, 93, 108. ¹⁴ Sic Comp. (cum περὶ τ. ῥ.), Codd. 19, 93, 108. Pro ἐν τρόμφ fortasse pingendum ἐντρομοί, coll. Dan. x. 11 juxta Theod.

Statim post ἀπὸ τοῦ χειμῶνος Cod. 44 infert: εἶχον βίαν ἀπειρον· ψῦχος γὰρ ἦν πάνυ; quae glossatoris esse videntur. ¹⁵ Sic Codd. 93, 108. ¹⁶ Sic Codd. 19, 93, 108. ¹⁷ Sic Comp. (om. μέγα τ. τ. ῥ. καὶ), Codd. 19 (om. εἶπον), 93, 108. ¹⁸ Sic Codd. 19, 93, 108. ¹⁹ Sic Comp., Ald., Codd. III, XI, 19 (cum ἐν π. τῇ ἐκκ.), 44 (cum π. τῇ ἐκκ.), 52, 55 (om. τῇ), alii (inter quos 243). ²⁰ Sic Codd. 19, 93, 108. ²¹ Sic Comp. (cum αὐτοῖς), Codd. 19, 93 (cum ἀντελάβοντο), 108. Cf. *Hex.* ad 3 Reg. i. 7. ²² Sic Codd. 19 (om. ὁ ἱερεὺς), 93 (cum ἄρχοντες), 108. Cf. 1 Esdr. ix. 16. ²³ *Idem*. ²⁴ *Idem*. ²⁵ Sic Comp.,